

Vakdidactiek PAV-maatschappelijke vorming, met inbegrip van stage (H002283)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 6.0   **Studietijd 160 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2025-2026

A (semester 2)	Nederlands	Gent	stage
			werkcollege
			hoorcollege
			practicum
			groepswerk

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Sanctobin, Jorgen	PS03	Medewerker
Zwartjes, Luc	WE12	Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	6	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	6	A
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting archeologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting bestuurskunde en publiek management)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting bio-engineering)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting biochemie en biotechnologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting biologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting chemie)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (afstudeerrichting criminologische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (afstudeerrichting diergeneeskunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting economische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting engineering en technologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (afstudeerrichting farmaceutische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting fysica en sterrenkunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting geografie en geomatica)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting geologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (afstudeerrichting geschiedenis)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (afstudeerrichting handelswetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (afstudeerrichting	6	A

informatica)		A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting kunstwetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen(afstudeerrichting medische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting moraalwetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen(afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting politieke wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen(afstudeerrichting psychologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting rechten)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen(afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen(afstudeerrichting sociologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de talen(afstudeerrichting taal- en letterkunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie(afstudeerrichting toegepaste economische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen(afstudeerrichting wijsbegeerte)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie(afstudeerrichting wiskunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de lichamelijke opvoeding	6	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting Afrikaanse talen en culturen)	6	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting Oost-Europese talen en culturen)	6	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)(afstudeerrichting Oosterse talen en culturen)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting archeologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting bestuurskunde en publiek management)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting bio-engineering)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting biochemie en biotechnologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting biologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting chemie)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting communicatiewetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting criminologische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting diergeneeskunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting economische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting engineering en technologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting farmaceutische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting fysica en sterrenkunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting geografie en geomatica)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting geologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)	6	A

(afstudeerrichting geschiedenis)		A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting handelswetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting informatica)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting kunstwetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting medische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting moraalwetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting pedagogische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting politieke wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting psychologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting rechten)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting sociale gezondheidswetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting sociologie)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)(afstudeerrichting toegepaste economische wetenschappen)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)(afstudeerrichting wijsbegeerte)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)(afstudeerrichting wiskunde)	6	A
Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de economie (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de gedragswetenschappen (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de gezondheidswetenschappen (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de lichamelijke opvoeding (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de maatschappijwetenschappen (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de talen (verkort traject)	6	A
Educatieve Master of Science in de wetenschappen en technologie (verkort traject)	6	A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Vakdidactiek, vakintegratie, projectwerking, geïntegreerde werk- en evaluatievormen, peer-en procesevaluatie, binnenklasdifferentiatie, co-teaching, co-design, didactisch handelen, onderwijsleeractiviteiten

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot realisering van de basiscompetenties voor leraren en de opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster.

Inhoud

De vakdidactiek PAV-MAVO stelt een vakoverschrijdende en geïntegreerde manier van werken voor. In de interactieve hoorcolleges (evenals in gastcolleges door partners uit het werkveld) komen projectwerking, ervaringsgericht en onderzoekend leren, actieve en geïntegreerde werk- én evaluatievormen (bv. GIP), de eindtermen en de leerplannen aan bod.

De leraar PAV-MAVO zet in op de ontwikkeling van leeractiviteiten om de leerplandoelen te verwerven, alsook op het begeleiden van leerlingen in hun persoonlijkheidsvorming, opdat zij als betrokken burgers zouden kunnen deelnemen aan onze uitdagende en diverse samenleving.

De specifieke vakdidactiek PAV-MAVO wordt gezamenlijk georganiseerd door lerarenopleiders van de clusters Gedragswetenschappen,

(Goedgekeurd)

Maatschappijwetenschappen en Wetenschappen & technologie. Elk van die clusters behandelt een selectie van domeinen uit de eindtermen die aansluiten bij de specifieke expertise van de cluster in kwestie: functionele taalvaardigheid, functionele rekenvaardigheid, functionele informatieverwerking en -verwerking, organisatiebekwaamheid, mediawijsheid en omgang met nieuwe media, tijd- en ruimtebewustzijn, maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid en functionele wetenschappelijke vaardigheden.

De student-leraren leren waar en hoe ze eventuele tekorten in hun achtergrond omtrent een van de vermelde domeinen, nodig om bepaalde thema's geïntegreerd te behandelen, kunnen remediëren. Naarmate de lessen vorderen, wordt expliciet ingegaan op de uitwerking van een authentiek, vakoverschrijdend project waarin wordt samengewerkt met leraren van praktijkvakken uit verschillende secundaire scholen. Gezien de diversiteit in de klasgroepen wordt in de vakdidactiek PAV-MAVO specifiek aandacht besteed aan het belang en de concrete aanpak van binnenklasdifferentiatie.

Het uit te werken lesproject PAV-MAVO gebeurt in co-creatie met scholen. De focus van het project ligt op zowel het proces als op het eindproduct. De student-leraren met verschillende domeinspecifieke achtergronden werken samen een intra- of extramuros project uit. De contactmomenten voorzien in de opstart en begeleiding van het project, evenals in processturing, -bewaking en intervisie, steeds rekening houdend met de haalbaarheid en de omkadering in de gastschool.

Volgende modules komen aan bod:

- Het profiel van de PAV-leerling en de PAV-leraar
- PAV in het curriculum
- Peilingsonderzoek naar PAV
- Geïntegreerd, thematisch en activerend onderwijs voor PAV
- Teacher design teams, co-teaching en multidisciplinaire teams
- 21st century skills binnen PAV
- Design van een vakoverschrijdend project voor PAV
- Kenmerken van wetenschapsonderwijs
- Mediawijsheid
- Burgerschapseducatie
- Inleiding op de verschillende domeinen in de eindtermen PAV

Begincompetenties

Van studenten wordt verwacht voldoende domeinspecifieke kennis verworven te hebben vooraleer het opleidingsonderdeel aan te vatten.

De toegangsvereisten tot de vakdidactieken zijn gereguleerd. Meer informatie hierover kan geraadpleegd worden op www.ugent.be/educatievemaster.

Eindcompetenties

- 1 Zelfstandig een leeromgeving voor geïntegreerd projectonderwijs ontwerpen.
- 2 Realiseren van reële onderwijscontexten conform de visie, kennis en vaardigheden ontwikkeld in de andere opleidingsonderdelen van de educatieve master.
- 3 Leerdoelstellingen, werkvormen en evaluatiemethoden afstemmen op de beginsituatie van het doelpubliek.
- 4 Kritisch kunnen reflecteren op eigen handelen en leerproces tijdens en na de stage hetzij individueel of in groep.
- 5 Gestructureerd kunnen rapporteren over het uitgevoerde werk en het achterliggende beslissingsproces.
- 6 Adequaat en duidelijk communiceren met leerlingen/studenten, collega's en ouders en een professionele en deontologische houding kunnen aannemen.
- 7 Correct en adequaat de Nederlandse taal gebruiken.
- 8 Op een constructieve manier kunnen omgaan met feedback.
- 9 Blijk geven van gepaste attitudes.
- 10 Het takenpakket van een lesgever kaderen binnen een educatieve context.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Het opleidingsonderdeel Vakdidactiek PAV omvat een aantal inleidende hoorcolleges waarin de context van PAV (decreten, eindtermen, profiel leraren, profiel leerlingen, onderzoek) wordt geschetst en waarbij ook wordt ingegaan op heel concrete PAV-projecten. De inleidende hoorcolleges geven de studenten inzicht in wat PAV betekent voor hun latere klaspraktijk enerzijds, en biedt hun didactische kaders die ze kunnen gebruiken anderzijds. Daarnaast wordt binnen het opleidingsonderdeel Vakdidactiek PAV heel praktisch gewerkt zodat ook een stagecomponent kan gerealiseerd worden. Werkcolleges, observaties in de klaspraktijk, gesprekken met leraren PAV, maar ook het zelfstandig in groep ontwerpen van een PAV-project staan op het programma. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de methodiek een 'teacher design team'. Teacher Design Teams (TDTs) zijn teams van twee of meer docenten die samen een deel van hun curriculum (her)ontwerpen. Studenten werken in een TDT een PAV-project voor een secundaire school die hen wordt toegewezen. Hiervoor wordt samengewerkt met een netwerk van PAV-scholen. In het TDT werken studenten het PAV-project onder begeleiding van een klasmentor enerzijds, en onderwijsbegeleiders vanuit het vakdidactisch team anderzijds.

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: vakdidactiek PAV
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Laptop

Naam: vakdidactiek PAV
Richtprijs: € 500
Optioneel: nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : regelmatig
Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig
Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Type: Stage

Naam: vakdidactiek PAV
Richtprijs: € 15
Optioneel: ja
Bijkomende info: hangt af van vervoermiddel student en van stageplaats

Type: Project

Naam: vakdidactiek PAV
Richtprijs: € 30
Optioneel: ja
Bijkomende info: afhankelijk van concrete invulling project, wordt bepaald door de student

Referenties

Placklé, I., & Van Cauteren, C. (2020). *Vakdidactiek PAV: leren in samenhang*. Leuven: Acco.

Placklé, I., Konings, K. D., Jacquet, W., Libotton, A., Van Merriënboer, J. J. G., Engels, N. (2018). Students embracing change towards more powerful learning environments in vocational education. *Educational Studies*, 44(1), 26-44.

Sierens, S., Verbyst, L., Ysenbaert, J., Roose, I., Cochuyt, J., & Vanderstraeten, W. (2017). Onderzoek naar verklaringen voor de peilingsresultaten Project Algemene Vakken (PAV): Eindrapport. Gent: Universiteit Gent, Steunpunt Diversiteit & Leren.

Van Nijlen, D., Willem, L., Crynen, M., Engels, N., & Janssens, R. (2014). Peiling Project Algemene Vakken in de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. Eindrapport. Leuven: KU Leuven, Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Studiebegeleiding door de vakdidactici, praktijkassistenten en via Ufora.
- Interactief overleg tijdens de hoorcolleges en de contactmomenten.
- Mondelinge en schriftelijke feedback bij intervisiemomenten (wordt tevens uitgebreid geëvalueerd in groepsverband). Aanvullend individueel overleg indien gewenst door de betrokken student.
- Tussentijdse feedback ivm het werkstuk.
- Feedback na afspraak.

Evaluatiemomenten

niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Vaardigheidstest, Participatie, Peer en/of self assessment, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Aanwezigheid is verplicht. Bij gewettigde afwezigheid wordt in overleg met de verantwoordelijk lesgever een vervangopdracht voorzien.

Evaluatie gebeurt via co-assessment. Daarbij wordt het product van het lesproject geëvalueerd door de lesgevers en het proces door studenten zelf waarbij een PA-factor (peer assessment) wordt berekend. Het eindpunt is de score op het lesproject x de PA-factor.

Eindscoreberekening

Permanent (100%).

Faciliteiten voor werkstudenten

Werkstudenten nemen contact op met de verantwoordelijk lesgever om de persoonlijke situatie te bespreken.

LIO's bespreken hun traject met de verantwoordelijk lesgever.